

ELSŐ EMLÉKTÁBLA A PALATINUS STRANDON

Prof. dr. Győri János beszéde

KEDVES MINDENKI! CSALÁDTAGOK, BARÁTOK, TANÍTVÁNYOK, FÜRDŐIGAZGATÓSÁGI ÉS PALATINUSI MUNKATÁRSOK!

Édesapánk, Győri György – akit a mai esemény meghívóján mint tanárt, könyvtárost és publicistát nevezünk meg – 2024. december 12-én lett volna 100 éves. Egyéb nagycsaládi megemlékezések mellett ennek alkalmából vetettük fel azt az elképzelést, hogy a Palatinuson egy emléktáblát helyeznénk el ő és szeretett felesége, a mi édesanyánk emlékére.

De felmerülhet a kérdés: miért éppen a Palatinuson? Nekünk, hármunknak, élő gyermekeiknek, valamint az összes unokának ez nyilvánvaló volt. Most mégis hadd magyarázzam meg ezt a döntést néhány részletében!

Amikor mi gyerekek voltunk, a Szent István körúton laktunk. De amikor beköszöntött a nyár, az egész család kétlaki lett. Amint lehetett, kiléptünk otthonról, és mentünk a Palatinusra. Pontosabban a Palára. Hiszen a „Pala” a családi élet szerves része volt, természetes volt, hogy családi beceneve is kellett, hogy legyen.

Amint kiértünk, az édesanyánk leterítette a plédet a pázsiton, mindannyiunknak uzsonnát és innivalót adott, ha éhesek-szomjasak voltunk (ami persze állandóan így volt), együtt mehettünk vele a lágy vízű körmedencébe, az édesapánkkal pedig mehettünk vadulni a hullámba és úszni a hideg vízű nagymedencébe. Ez volt a mi hatalmas, közös családi strandunk – a nyári élet közepe. Az öröknek hitt boldogság, az örök anya és örök apa élménye egy körbe ölelő helyen, a Palatinuson.

Mégis, az édesapánk számára volt a Palatinuson belül egy kitüntetett hely – számára a Pala „szívcsakrája”, ha mondhatom így, a pingpongasztalok terepe volt. Mi mindig ott telepedtünk le családirag, édesapánk pedig amint lehetett és amikor csak volt hozzá megfelelő társa, intenzív pingpongozásba kezdett. A verseny éltető eleme volt, és itt méltó társakra talált: olyanokra, akik valódi kihívást jelentettek az ő magas amatőr szintjében, de akiket akár legyőzni is esélye volt. Akiktől tanulni tudott, de akiknek a legyőzése esetében méltán lehetett büszke magára.

Mint mélységesen elhivatott demokratának, a pingpong az igazi egyenlőségelv terepe volt számára: ehhez a sporthoz szinte semmi befektetés nem kellett: elég volt, hogy zúzott kőből vagy más egyszerű anyagból legyen egy megfelelő méretű asztal, és egy kis kaucsuklabda és háló is rendelkezésre állt, akkor akár egy borító nélküli ütővel, parkettadarabbal vagy strandpapuccsal is lehetett játszani, versenyezni, vetélkedni – ahogy azt Faházi János a közös meccseiken olykor még egy szelet lángossal is tette.

Az édesapánk számára ez igazi meritokratikus terep volt. Csak az elszántság és a jobb teljesítmény számított, nem valamiféle balatoni nyaraló vagy milliomos nagybácsi a háttérben. És egy jó pingpongmeccs után el lehetett menni, „mártózni egyet” a medencében – ahogy mindig mondani szokta volt.

De ez még csak a mi generációnk volt: a gyerekek generációjának tapasztalata, élménye. A Palatinus és a család kapcsolata a gyerekeink, vagyis az édesapám unokáinak generációjával még fényesebbé vált. Az unokák tisztán emlékeznek, hogy „a nagyapó” még 85 éves korában is pingpongozott, labdák után ugrált akár a 35 fokal hőségben is, de a versenytársakkal vívott meccsek, a nagyapó-unoka szettek és a vízben töltött idők közben jött az igazi hedonizmus: az unokák által kikönyörgött és persze mindig megkapott lángosok, kólák, fagyik és egyéb földi örömök ideje. Mondhatnám: végeérhetetlenül. De sajnós, mégsem mondhatom, mert egyszer aztán ennek is vége lett.

Noha más-más módon, de holokauszt-üldözöttként, majd túlélőként mindkét szülőnk az emberi egyenlőség és a magas teljesítmény elhivatott képviselője volt és maradt is egész életében. A mindennapi életükben is ennek megfelelően éltek, mert ilyen környezetekben érezték magukat természetes közegükben, természetesen otthon.

Márpedig a Palán - a bárki számára megfizethető belépő után -művészek és munkások, jogászok, tanárok, bolti eladók politikusok, orvosok, kisiparosok és valódi proletárok, gyerekek és felnőttek, nyugdíjasok, atléták és művésztaggal élők színes serege fogadott bennünket. És bár az egyes medencék – a körmedence, a hullám, a nagymedence vagy a termál – standard közönsége némiképp különbözött egymástól, mindannyian felszabadultan élvezték a nyár és a Palatinus vizeinek közös örömeit, az együttlét változatosságát. Gyerekként is tudtuk, hogy ez nem mindig és mindenütt van így, és gyerekként is érthető és átélhető érték volt számunkra, hogy a szüleink mindenkivel megtalálták a közös hangot ebben a hatalmas emberi változatosságban. Mint ahogy nekünk és az unokák nemzedékének is örök minta maradt az, hogy az elérhető legmagasabb teljesítmény megvalósítása semmi mással nem pótolható érték – még ha akár egy kopott kis, divatjamúlt fecske fürdőnadrágban és alig-pingpongütőnek nevezhető tárggyal éri is el azt az ember a strand pingpong-negyedében.

Így aztán, amikor közeledett édesapánk – a család nagy részének: nagyapó, dédapó – születésének 100. évfordulója, mindezek miatt is arra gondoltunk, hogy a Palatinus lehetne az a hely, ahol ő maga is – ők maguk is az édesanyámmal – úgy éreznék, hogy ez a tábla a számukra emberileg legközelebbinek érzett helyre került ki. A legjobb helyre. Megtisztelő számunkra – és bizonyos, hogy ők is ugyanígy éreznék –, hogy ők lehetnek e hagyomány elindítói: a jövőben remélhetőleg kiépülő palatinusi emléktáblák rendszerének.

Köszönet mindenkinek, aki támogatásával és több mint féléves munkájával lehetővé tette a mai megemlékezést és emléktáblaavatást a családtagok közül, a Fürdőigazgatóság és a Palatinus fürdő részéről! Köszönet a vezetőknek, akik aktívan támogatták elgondolásunkat és köszönet a strand minden dolgozójának, akik energiájukat nem kímélve segítettek ennek megvalósításában! Köszönet mindenkinek, aki jelenlétével emeli ennek a programnak az értékét, és ily módon is őrzi az ő emléküket!

Budapest, 2025. augusztus 23.